श्रीशङ्कराचार्य – संस्कृत – विश्वविद्यालयः, कालटि

(राष्ट्रिय – मूल्याङ्कन – प्रत्यायनपरिषदा(NACC) ‘ ए ’ श्रेण्याप्रत्यायितः)

आचार्य(एम्.ए) कार्यक्रमस्य
विनियमाः (SSUS – CSS – M.A) – 2017

I. लघुशीर्षकम्

1. एतेविनियमाःश्रीशङ्कराचार्यसंस्कृतविश्वविद्यालयस्यक्रेडिट्एवंसेमेस्टरप्रणाल्याम्आचार्य(एम्.ए) कार्यक्रमस्यविनियमाः (SSUS – CSS – M.A) – 2017 इतिनाम्नास्युः।

II. व्याप्तिक्षेत्रम् (Scope)

III. 2. 2017 प्रवेशात्प्रभृतिश्रीशङ्कराचार्य - संस्कृतविश्वविद्यालयान्तर्गतैःशिक्षाविभागैःसञ्चालितानांसर्वेषांनियमितानाम्आचार्य (एम्.ए) कार्यक्रमाणांकृतेएतेविनियमाःप्रभाविनःस्युः। सर्वैःशिक्षाविभागैःसञ्चालितानाम्आचार्य(एम् . ए) नियमितकार्यक्रमाणांकृतेविद्यमानान्सर्वानपिनियमान्निष्प्रभावयन्ति।

IV. **3. निर्वचनानि (Definitions**)

3.1. ‘विश्वविद्यालय’इत्यस्यश्रीशङ्कराचार्य - संस्कृतविश्वविद्यालयःकालटीइत्यर्थः।

3.2. कार्यक्रमः(programme) इत्यस्यसम्पूर्णःपठन -पाठनकार्यक्रमःपरीक्षाचेत्यर्थः ।

3.3. ‘कार्यक्रमस्यअवधि’ इत्यस्यकार्यक्रमस्यसञ्चालनायअपेक्षितःकालःइत्यर्थः। कार्यक्रमस्यअपेक्षितःन्यूनतमःकालःवर्षद्वयेचत्वारःसत्रार्धाःएवम्अधिकतमःकालः षटसत्रार्धाश्च(Semisters) भवन्ति।

3.4.सत्रार्धः(Semester)प्रतिसप्ताहंपञ्चदिनानिकृत्वान्यूनातिन्यूनतयाअष्टादश(18) सप्ताहात्मकःपरीक्षासहितःन्यूनतयानवतिदिवसात्मकःकालः "सत्रार्धः (semester)" इत्युच्यते। प्रथमःतृतीयश्चसत्रार्धःजून् (June) मासादारभ्यद्वितीयःचतुर्थश्चसत्रार्धःदिसम्बर्() मासतःएप्रिल्(April) मासपर्यन्तश्चभवेयुः। प्रत्येकंसत्रार्धस्यनवम्बरमासेमई(may) मासे च विरामोभवेत्।

सत्रार्धान्तपरीक्षाणाम्उत्तरपुस्तिकानांमूल्याङ्कनंसत्रार्धविरामकालेएवभवेत्।

3.5.निर्धारितेसत्रार्धेसमापनीयःपाठ्यक्रमान्तर्गतःविषयवस्तुभागः**'कोर्स्'**इत्युच्यते। प्रत्येकंकोर्स्कृतेएकाअक्षराङ्कीयसंख्या, शीर्षकम्, क्रेडिट् च स्युः। यस्मिन्विभागेकोर्स्प्रचलति , यस्मिन् च सत्रार्धेकोर्स्भवतिएवंतस्यक्रमसंख्यां च कूटसंख्यासूचयति। प्रतिसत्रार्धंसामान्यतयाचत्वारःकोर्स्भवन्ति। तस्मिन् च प्रतिकोर्स्चत्वार(4) इतिआहत्यषोडश(16) क्रेडिट्अङ्काःभवेयुः। (4 कोर्स् X 4 क्रेडिट्) तथापिएतस्मिन्तत्तत्पाठ्यसमितिद्वारातथापरिष्कारःअनुमतःयथाएकस्मिन्कोर्स्मध्येक्रेडिट्द्वयं, क्रेडिट्त्रयंवाविशिष्टभार(WEIGHT) रूपेणभवेत्। द्वेमानकप्रवृत्तिमातृकेअनुबन्धःइत्यत्रप्रदत्तेस्तः।

3.6.तत्तत्कोर्स्कृतेतत्तत्सत्रार्धेनिर्धारितस्यकार्यस्यएकस्मिन्सप्ताहेविहितस्यएककस्यपरिमाणम् 'क्रेडिट्' इत्युच्यते। प्रतिक्रेडिट्एकस्मिन्सप्ताहे 1.5 घण्टात्मकःकालःविहितोऽस्ति।

- कार्यक्रमस्य (Programme) सम्पूर्तयेआहत्य 64 क्रेडिट्न्यूनतमरूपेणअपेक्षते।
- सार्धैक ($1^{1/2}$) धण्टात्मकेनशिक्षणकालेनसहअनुबन्धप्रवृत्तयःअपिसत्रार्धसिद्धान्तकोर्स्कार्यस्य प्रतिसप्ताहंएकस्मिन्क्रेडिट्[1]मध्येभवेत्।

3.7. मूलपाठ्यक्रमः (Core Course)

- मूलपाठ्यक्रमः[2]कार्यक्रमघटनायाम्अनिवार्यःभागःअस्ति। यत्स्थानेपाठ्यक्रमान्तरंस्थापयितुं न शक्यते।
- कस्मिंश्चिदपिकार्यक्रमेमूलपाठ्यक्रमाः 32 – 44 क्रेडिट्कृतेस्युः।

3.8**वैकल्पिकःपाठ्यक्रमः**[3] **(Elective Course)**इत्यनेनसमानाध्ययनविषयान्तर्गतेनपाठ्यक्रमान्तरेणपरिवर्तनयोग्यःपाठ्यक्रमइतिविवक्षितोऽस्ति। कार्यक्रमस्यसम्पूर्तयेएतादृशाःकतिचनपाठ्यक्रमाअपेक्षिताःसन्ति।

- समानविषयान्तर्गतवैकल्पिकपाठ्यक्रमेषु 8 -16 क्रेडिट्अपेक्षिताःसन्ति।
- विषयान्तर्गतवैकल्पिकपाठ्यक्रमेषु 8 -12 क्रेडिट्अपेक्षिताःसन्ति।
- विषयान्तर्गतवैकल्पिकपाठ्यक्रमेषुकोऽप्येकःअवश्यंसंस्कृतविषयेभ्यःस्यात्।
- अतिरिक्तवैकल्पितविषयाः(Additional Electives)

3.9.स्वेच्छानुसारेणअतिरिक्तवैकल्पिकविषयान्[4]स्वीकर्तुंछात्रःस्वतन्त्रोऽस्ति।

3.10.सेमिनार्कोर्सअथवालघुशोधनिबन्धः (Dissertation) कार्यक्रमस्यअन्तिमेसत्रार्धेसेमिनार्कोर्स/लघुशोधनिबन्धः[5]स्यात्। यैःछात्रैःसेमिनार्क्रोस्स्वींकृतंतैःद्वेसेमिनार्पत्रेसमर्पयितव्ये। एवंसत्रान्तेअन्यैःएकःप्रबन्ध/ लघुशोधनिबन्धोवासमर्पयितव्यः।

4. कार्यक्रमघटना(PROGRAMME STRUCTURE)

4.1.कार्यक्रमघटनायां[6]न्यूनतमयोग्यताः, सत्रार्धेषुनिर्धारितानांकोर्स्विरणसूचीं, सम्पूर्णक्रेडिट्सूचींपरीक्षाविषयकसूचनाश्चनिर्धारयेत्।

4.2.प्रत्येकंस्नातकोत्तरकार्यक्रमस्यकोर्सघटनांपाठ्यक्रमञ्चप्रथमंतत्तद्विभागीयसमितिद्वाराअनुमोदोयन्पाठ्यक्रमसमितिंप्रतिसंस्तुतिंकुर्यात्। ततश्चविद्यापरिषदः (Academic council) अनुमोदनंकुर्यात्।

4.3.नूतनम्कोर्स्किमपिसञ्चालयितुंप्रस्तावःअस्तिचेत्विभागीयसदस्यःशिक्षकःतंविभागीयसमितौसमर्पयेत्। समितौपाठ्यक्रमसमितौ च

संस्तुत्यतस्यअनुमोदनानन्तरंसङ्कायसमितौ, अन्ते च विद्यपरिषदि च संस्तुत्यततःअनुमोदनंभवेत्।

4.4.
विद्याक्षेत्रेसमयेसमयेसंजायमानान्विकासान्आत्मसात्कर्तुंपाठ्यक्रमंतदनुसारेणसमये समयेपरिष्कुर्यात्।

5. आत्मनअन्यस्मात्विभागात्वैकल्पिकंपाठ्यक्रमंस्वीकर्तुंपञ्जीकरणम्।

5.1.
छात्राःसत्रार्धस्यप्रारम्भात्दशदिनाभ्यन्तरेआत्मनोऽन्येभ्योविभागेभ्यःवैकल्पिकान्पाठ्यक्रमान्स्वीकुर्युः[7]।तत्रविद्यमानानिभौतिकसौकर्याणिअनुसृत्यैवपञ्जीकर्तुंयोग्यानांछात्राणाम्अधिकतमासंख्यानिर्धार्यते।

5.2.
आत्मनोऽन्यस्मिन्विभागेवैकल्पिकायपाठ्यक्रमायपञ्जीकर्तुं[8]छात्रःतत्तद्विभागाध्यक्षान्तत्प्रतिनिधीन्वादृष्ट्वाततःनिर्धारितेआवेदनपत्रेहस्ताक्षरंस्वीकुर्यात्।

6. ग्रेडिङ्अथवास्तरनिर्धारणप्रक्रियाः

6.1.प्रत्येकंकोर्स्विषयेअक्षरप्रतीकरूपेणग्रेड् (मूल्यम्) दीयते। (A+, A, A-, B+, B, B-, C+, C, C-,) इतिनिर्दिष्टेकोर्स्विषयेछात्रप्रदर्शनस्यव्यापकस्तरःग्रेड्द्वारासंसूच्यते।

6.2. मूल्याङ्कनम्(GRADE POINT) – नवसंख्याप्रणाल्यांप्रत्येकमक्षरात्मकंग्रेड्(मूल्यम्) संख्यात्मकसमतुल्येनपूर्णाङ्केनप्रतिनिधीयतेयत्छात्रस्यतस्मिन्कोर्समध्येविद्यमानं व्यापकस्तरंसूचयति।

अक्षरग्रेड्इत्यस्यमूल्याकनसीमाएवंविधमस्ति –

- **A+** =**8.5**तः**9**पर्यन्ता
- **A** = **7.5**तः **8.49** पर्यन्ता
- **A-** =**6.5**तः**7.49**पर्यन्ता
- **B+** = **5.5**तः**6.49**पर्यन्ता
- **B** = **4.5**तः**5.49**पर्यन्ता

- **B - = 3.5तः4.49पर्यन्ता**
- **C+ = 2.5तः3.49पर्यन्ता**
- **C = 1.5तः2.49पर्यन्ता**
- **C - = 0.5 तः1.49पर्यन्ता**
- **F - = 0तः . 49पर्यन्ता**

6.3.मूल्याङ्कनमाध्यम् (Grade point average)

छात्रस्यकस्मिंश्चित्पाठ्यक्रमे(क्रोर्स) जातायां योग्यताप्रदर्शनस्य (peformance) सूचनंभवतिमूल्याङ्कनमाध्यम्। एतच्चकोर्समध्येछात्रायउपलब्धयामूल्याङ्कनसंख्यया, तस्मिन्कोर्स्मध्येनिर्धारितेनसम्पूर्णनमूल्याङ्कनेनभागंकृत्वाउपलभ्यते।

6.4. सत्रार्ध – मूल्याङ्कन – माध्यम् (Semester Grade point average = SGPA)

एकस्मिन्सत्रार्धेछात्रेणस्वीकृतेषुपाठ्यक्रमेषु (कोर्स्) जातायांपरीक्षायांतस्मायुपलब्धेस्यमूल्याङ्कनयोगस्य, तस्मिन्सम्पूर्णमूल्याङ्कनयोगेनभागंकृत्वा SGPA उपलभ्यते। भागगणनासमयेएतन्मूल्याङ्कनंदशांशसंख्याद्वयेनियमयेत्। एस्-जी-पी-ए छात्रस्यसमग्रयोग्यतांप्रदर्शयति।

6.5. सञ्चित – मूल्याङ्कन – माध्यम् (Cumulative Grade Point Average)

प्रत्येकंसत्रार्धेषुसम्पूर्णकोर्स्मध्येछात्रेणअर्जितम्मूल्याङ्कनयोगंसत्रार्धेविद्यमानेसम्पूर्णे पाठ्यकर्मे(कोर्स्) विद्यमानेनसम्पूर्णमूल्याङ्कनयोगेनभागंकृत्वासञ्चितमूल्याङ्कनमाध्यंनिर्णीयात्।

6.6. अन्तिममूल्याङ्कनमाध्यम् (final grade point averge = FGPA)

सम्पूर्ण (अध्ययन) कार्यक्रमेविद्यमानेषुसर्वेषुपाठ्यक्रमेषु (कोर्स्) छात्रेणलब्धस्यमूल्याङ्कनयोगस्य ,तस्मिन्कार्यक्रमेविद्यमानेनसम्पूर्णमूल्यङ्कनेनभागंकृत्वा FGPA निर्धारयेत्।

एतच्चदशांशद्वयेननियमयेत्।एम्. ए. कार्यक्रमेउपाधिप्रदानायअपेक्षितान्यूनतमा FGPA - 3.5 अथवाबी-/(B-) भवति।

6.7. अनुग्रहमूल्यम् (Grace Grade)

राष्ट्रियछात्रसेना(NCC), राष्ट्रियसेवायोजना (NSS) क्रीडाप्रतियोगिताः(SPORTs), कलाएवसांस्कृतिककार्यक्रमाःइत्यादिषुप्रशंसनीयाःउपलब्धीःपुरस्सकृत्यछात्राणाम्इच्छानुसारेणपाठ्यक्रमे(कोर्स्) पाठ्यक्रमेषुवादीयमानंमूल्याङ्कनं(Grade point) **अनुग्रहमूल्यम् (Grace Grade)**उच्यते।

7. प्रवेशप्रक्रियाः

7.1. प्रवेशपात्रता[9]-

श्रीशङ्कराचार्यसंस्कृतविश्वविद्यालयेनमान्यताप्राप्तेयस्मिन्कस्मिन्नपिविषयेस्नातकोपाधिः।

7.2. प्रवेशः – विश्वविद्यालयेनतदर्थंसञ्चालितांप्रवेशपरीक्षाम्आधृत्यैवस्नातकोत्तरकार्यक्रमे (एम्,.ए) प्रवेशःस्यात्। स्नातकोपाधिधारिणःस्नातककार्यक्रमस्यअन्तिमेसत्रार्धेअधीयानाश्चप्रवेशपरीक्षायांउपस्थातुंयोग्याःस्युः। स्थानान्तरणपत्रम्(T.C) प्रवेशसमये, प्रव्रजनप्रमाणपत्रञ्च(MIGRATION CERTIFICATES) अनन्तरंसमर्पयेत्। संगीत-नृत्त-रङ्गाभिनय-विषयेषुप्रवेशार्थंप्रवेशपरीक्षयासहअभिरुचिपरीक्षाएवंप्रायोगिकपरीक्षा च स्याताम्।

8.उपस्थितिविनियमाः(Attendence Rules)

8.1. सत्रार्धान्तपरीक्षायामुपवेष्टुंयोग्यतायैप्रत्येकंकोर्स्कृतेन्यूनातिन्यूनम् 80% उपस्थिति[10]अपेक्षते। सत्रार्धस्यअध्ययनदिवसानां 35 दिनान्तरंतथा 70 दिनान्तरंसम्बद्धाविभागाधिकारीछात्राणांतावत्पर्यन्तमार्जिताउपस्थितेःविवरणिकांसू

चनापट्टेप्रकाशयेत्।

एतस्यैकाप्रतिलिपिःविभावाध्यक्षायतथैवपरिसरनिदेशकाय(Campus Director) प्रापयेत्।

8.2. विश्वविद्यालयसम्बद्धासुकायिकस्पर्धासुसांस्कृतिककार्यक्रमेषुएन्-सी-सी, एन्-एस्-एस्-इत्यनयोःकार्यक्रमेषुवापूर्वानुमत्याप्रतिनियुक्तानांछात्राणांतत्कारणेनकक्षासुजाताम्अनुपस्थितिम्अधोलिखातान्उपाधीन्आधारीकृत्यउपस्थितिंस्वीकुर्यात्।

8.3. प्रतिछात्रंप्रतिसत्रार्धंसम्पूर्णोपस्थितेःदशप्रतिशतादधिकम्(10%) सामान्यतयाएषाअनुपस्थितिः न स्यात्।

8.4. छात्रसंघस्यपरामर्शाधिकारी(staff advisor), कायिकशिक्षणाधिकारी, एन्-सी-सीअधिकारी, एवंएन्-एस्- एस्अधिकारी, च यथोचितंछात्राणांतत्तत्कार्येषुकृताम्उपस्थितिंविभागाध्यक्षायपरिसरनिदेशकायवाअनुशंसयेयुः।

8.5. अवकाशःअधोलिखितदिनानांकृतेनियमितःस्यात् –

a. उभयतःयात्रादिनानि।

b. तत्तत्कार्यक्रमाणांवस्तुतःपूर्वनिर्धारितानिदिनानि।

8.6. अवकाशस्यअनुशंसनेअधिकृताःअधिकारिणःतत्तत्कार्यक्रमेषुभागंगृहीतुंचितानांछात्राणांनामानि, कार्यक्रमस्थानम्, कतिदिनानांकार्यक्रमः, गमनागमनयोःअपेक्षितानियात्रादिनानि च स्पष्टतयानिर्दिश्यतत्तत्सम्बद्धान्विभागाध्यक्षान्परिसरनिदेशकान्वापर्याप्तसमयात्पूर्वमेवसमर्पयेयुः। सप्तदिनाभ्यन्तरेऽपि न समर्पितश्चेत्अवकाशस्यस्वीकृतिर्नस्यात्।

8.7. विषयेऽस्मिन्विभागाध्यक्षस्य / परिसरनिदेशकस्यनिर्णयःअन्तिमःस्यात्।

8.8. उपस्थितेःन्यूनतायांयानिकारणानितैःउपस्थापितानितत्रकुलपतेःसन्तुष्टिरस्तिचेत्सत्रार्धद्वयात्मकेएकस्मिन्शैक्षणिकवर्षेअधिकतया 20%

उपस्थितिपर्यन्तंकुलपतिःअनुदद्यात्।

छात्राणाम्आरोग्यकारणैःअथवातद्वदनिवार्यकारणैःतेषाम्अनुपस्थितिःचेदेवकुलपतिए वंकुर्यात्।

8.9.

उपस्थितेःन्यूनतांक्षन्तुंनिर्धारितेआवेदनपत्रेविभागाध्यक्षस्यपरिसरनिदेशकस्यवाप्रमाणीकरणेनअनुशंसयावाविश्वविद्यालयपरीक्षायाःपञ्चदशदिनेभ्यःपूर्वम्आवेदनंकुलसचिवंप्रतिप्रेषयेत्।

8.10.

उपस्थितेःन्यूनतांक्षन्तुंप्रेषितेनआवेदनपत्रेणसहतदर्थंनिर्धारितंशुल्कंयथाविधिसमर्प्यतस्यप्राप्तिप्रामाणाम् (Receipt) अपिसंयोजयेत्।

8.11. उपस्थितेःन्यूनतांक्षन्तुंयाप्रार्थनाप्रेष्यतेतस्याम्अधिकृत – चिकित्सीय – प्रमाणपत्राणिवाअन्यानिप्रबलप्रमाणानिसमायोजितानिस्युः।

8.12.

सत्रार्धद्वयात्मकेएकस्मिन्शैक्षणिकवर्षेएकवारमेवउपस्थितिन्यूनतयाःक्षमास्यात्।

8.13.

उपस्थितिन्यूनतायांसक्षमाधिकारिणादत्ताक्षमाआगमिवर्षस्यकृतेपरिवर्तनीयानास्ति।

9. मूल्यनिर्णयः(Evaluation)

9.1. विश्वविद्यालयस्यसर्वेऽपिस्नातकोत्तरकार्यक्रमाः 50 -50 इत्यनुपातेनआन्तरिकमूल्यनिर्धारणेन (INTERNAL ASSESSMENT) एवंसत्रार्धान्तपरीक्षया च स्युः। आन्तरिकमूल्यनिर्धारणंतथासत्रार्धान्तपरीक्षाचेतिउभयमपिविभागीयेनशिक्षकद्वयेनअवलोक्यमूल्यंनिर्धार्येत। आन्तरिकमूल्यनिर्धारणायन्यूनतमोऽङ्क न निर्धारितः। सत्रार्धान्तपरीक्षायाम्उपवेष्टुम्उपस्थितिविषयकाःअन्ये च अपेक्षिताःविनियमाःसम्पूर्णाःस्युः।

आन्तरिकमूल्याङ्कनपरिणामःविश्वविद्यालयेसमर्पणात्पूर्वंविभागस्यसूचनापट्टेषुप्रदर्शनीयः। आन्तरिकमूल्याङ्कनायशिक्षकौस्याताम्।

9.2. आन्तरिकमूल्यानिर्धारणमूल्यानांसूक्ष्मविभागः[11] (Breakup of Internal Assessment grade)

9.2 आन्तरीकमूल्याङ्कनग्रेड्इत्यस्यविभागः

आन्तरीकमूल्याङ्कनग्रेड्निर्णये 4 क्रेडिट्पाठ्यक्रमे 50:50 इत्यनुपातेनआन्तरिकमूल्याङ्कननेसंगोष्ठीप्रस्तुतिः, शिक्षणम्[12]अथवादत्तकार्यम्, मध्यसत्रार्धपरीक्षाचेतित्रयःघटकाःभवेयुः।

9.2.1. शिक्षणमितिघटकंविहायआन्तरीकघटकानांसमेषांमूल्याङ्कनंशिक्षकः - 1 एवं शिक्षकः-2 इत्यनयोरेवस्यात्।

9.2.2. शास्त्रानुसारेणपाठ्यक्रमानुसारेण च यथोचितंदत्तकार्यसङ्गोष्ठीआन्तरिकपरीक्षेतित्रयाणामपिआन्तरिकघटकस्यमूल्याङ्कनंविषयगौरवमाधारीकृत्यविषयप्रस्तूतिवैशिष्यमाधारीकृत्य, प्रस्तुतस्यसिद्धान्तस्यप्रतिरक्षावैभवमाधारिकृत्य च क्रियते।

9.2.3. उत्तरपुस्तकानिदत्तकार्याणि, मध्यसत्रार्धपरीक्षायाःउत्तरपत्राणि च परिणामघोषणात्परमेकमासंयावत्सम्बद्धविभागशिक्षकःपरिपालयेत्।

9.2.4 मध्यसत्रापरीक्षाःयावच्छक्यंसत्रार्धमध्येएवस्युः।
मध्यसत्रार्धपरीक्षायाएवंग्रेड्उत्तरपुस्तिकानांमूल्याङ्कनानन्तरंतस्मिन्समये प्रकाशनीयम्। सत्रार्धान्तेएवंनिरन्तरआन्तरिकग्रेड्प्रकाशयेत्।

9.2.5 विश्वविद्यालयस्यएवंसम्बद्धविभागस्यतिथिपत्रानुसारेण (Calender) विभागेआन्तरिकग्रेड्प्रकाशयेत्।

9.2.6 विभागेआन्तरीकग्रेड्प्रकाशनानन्तरंसप्ताहाभ्यन्तरेछात्राणांतद्विषयेपरिवेदना (Grievance) अस्तिचेत्तद्विधिवत्समर्पयितुम्अवसरोदेयः।

9.2.7 विषयचोरणम् (Plagiarism) सर्वथानिरुत्साहनीयम्।

9.2.8 आन्तरिकग्रेड्प्रकाशनस्यतितिथिविषयेत्सम्बद्धानांपरिदेवनानांपरिहारविषये च विभागःप्रतिवेदनमेकंआन्तरिकग्रेड्पत्रकेणसहउपकुलपतयेप्रेषयेत्।

26.05.2018 तमेदिनाङ्केसमायोजितेविद्यापरिषतः 47 तमेउपवेशनेविषयसंख्या – 8 रूपेणखण्ड (clause) 9.2 इत्यस्मिन्विस्तरेणविचारोजातः।

9.3 बाह्यमूल्याङ्कनम् (External Evaluation)

विश्वविद्यालयस्यसत्रार्धान्तरपरिक्षायाःबाह्यमूल्याङ्कनेआन्तरिकपरीक्षकेनमूल्याङ्कनम्बाह्यपरीक्षकेनमून्याङ्कनमितिमूल्याङ्कनद्वयंभविष्यति। यदिअपूर्वपाठ्यक्रमेषु (Rare Courses) बाह्यपरीक्षको न लब्धश्चेत्परीक्षासमितेरध्यक्षःबाह्यपरीक्षकःस्यात्।

9.4 द्वयोःपरीक्षकयोःदत्ताःग्रेडसंख्याःक्रमानुगतयोःद्वयोःग्रेड्संख्ययोरधिकंभिन्नाः न चेत्यतोःमाध्यम् (Average) परिगण्यते। यदिग्रेड्संख्यानांद्वयोःग्रेड्संख्ययोरधिकम्अन्तरमस्तिचेत्उत्तरपुस्तिकांतृतीयंपरीक्षकं अथवापरीक्षासमितेःअध्यक्षःपरीक्ष्यमूल्यनिर्धारणंकुर्यात्। तृतीयेनपरीक्षकेनप्रदत्तःग्रेड्अन्तिमःस्यात्।

9.5 नवस्थानात्मकश्रेणीनिर्धारणप्रणालीम् (9 Point grading system) आश्रित्यैवमूल्याङ्कनंभविष्यति।

ए+	9	बी	4
ए	8	सी+3	
ए-	7	सी	2
बी+	6	सी-1	
बी	5	एफ्	0

9.6 परिवेदनापरिहारप्रकोष्ठः (Grievance Redressal Cell)

आन्तरिकमूल्याङ्कनविषयेसञ्जाताःपरिवेदनाःअवलोकयितुंविभागस्तरेप्रातेशिककेन्द्र

स्तरेवापरिवेदनापरिहारप्रकोष्ठस्यव्यवस्थाअवश्यंस्यात्। अस्यांसमितौविभागाध्यक्षःअथवाकेन्द्रनिदेशकःसहायप्रभारीअथवाकुलपतिनानामाङ्कितःवरिष्ठःकश्चनशिक्षकश्चस्याताम्। एतदनन्तरमपिपरिवेदनापरिहृतानास्तिचेत्विश्वविद्यालयस्थायांसमितौ-यत्रउपकुलपतिअध्यक्षः, सम्बद्धःसहायाध्यक्षः, सम्बद्धविभागस्यैवकुलपतिनानामाङ्कितःकश्चनशिक्षकश्चभवेयुः – परिवादीपुनर्विचारप्रार्थनांकुर्यात्। उच्चतमायाःअस्याःसमितेःअपिपरिहारो न लब्धइतिपरिवादीचिन्तयतिचेत्साक्षात्कुलपतिसविधेपुनर्विचारप्रार्थनांकुर्यात्। कुलपतेःएतद्विषयकःनिर्णयःअन्तिमःस्यात्।

9.7 पाठ्यक्रमविषयेशिक्षकविषये च छात्राणांप्रतिपुष्टिः (Feed back)

सर्वेषुशैक्षणिकविभागेषुप्रत्येकंसत्रार्धान्तेपाठ्यक्रमविषयकान्छात्राणांविचारान्प्रतिपुष्टि (Feed back) रूपेणसमाहर्तुंव्यवस्थास्यात्। तदनुसारेणअपेक्षितान्परिष्कारानपिकुर्यात्।

10. प्रश्नपत्रनिर्माणम्

10.1 प्रश्नपत्राणि[13]सम्बद्धविषयाध्यापकेषुकश्चित्निर्मियात्। तेषांसुक्ष्मनिरीक्षणंसम्पादनञ्चविभागाध्यक्षस्यनेतृत्वेनघटितयासमित्या, यस्यांविभागाध्यक्षेणसहन्यूनातिन्यूनम्एकःसदस्योऽपिस्यात्। अयं च सदस्यःविभागसमित्यानामाङ्कितोभवेत्। उपकुलपतिंप्रतिप्रश्नपत्रैःसहपरीक्षासमितेरूपवेशनस्यकार्यवृत्तम् (Minutes) अपिअग्रसारयेत्। प्रत्येकंविषयस्यसम्पूर्णपाठ्यक्रमंअभिव्याप्यप्रश्नबैंक् (प्रश्नसञ्चयः) एकंभविष्यति। प्रश्नपत्रनिर्माणार्थंएतस्मात्प्रश्नाःचिताःस्युः।

10.2 प्रत्येकंपाठ्यक्रमस्य (course) प्रश्नपत्राणांतिस्रःप्रति (Three sets) मुद्रितेपुटके (Sealed cover) विभागाध्यक्षःउपकुलपतिंप्रतिअग्रसारयेत्। विश्वविद्यालयस्तरपरीक्षासुप्रश्नपत्रवितरणव्यवस्थाम्उपकुलपतिःकुर्यात्।

11. परीक्षाः (Examinations)

11.1 विश्वविद्यालयःपरीक्षाणांदिनाङ्कः, समयःकोर्ससंख्याकूटसंख्याइत्यादीनाम्विस्तृतांसूचनांप्रकाशयेत्। सत्रार्धान्तेप्रत्येकंपाठ्यक्रमस्य (course) विश्वविद्यालयस्तरापरीक्षाअवश्यंभवेत्। परीक्षाप्रारम्भाद्अर्धहोरानन्तरम्आगतान्छात्रान्परीक्षांलिखितुंनानुमन्येत। परीक्षाप्रारम्भात् 90 निमिषाभ्यन्तरेपरीक्षाभवनाद् (Examination hall) बहिर्गन्तुमपिकमपिनानूमन्येत। यदिकोपिछात्रःपरिक्षासमयेस्वहस्तेआनीतम्पत्रं (यत्रउत्तराणिलिखितानिसन्ति) दृष्ट्वाअन्यस्यपरीक्षार्थिनउत्तरपुस्तकंदृष्ट्वावालेखनमितिअनुचितंआचरतिचेत्, निरीक्षकःतस्मिन्उत्तरपत्रेहस्ताक्षरेणसहस्वकीयंवक्तव्यम्विलिखेत्। एतस्यामवस्थायांपरीक्षांपूरयितुम्छात्रायअवसरं न दद्द्यात्। विषयेऽस्मिन्सम्बद्धछात्रात्तदीयंवक्तव्यंस्वीकुर्यात्एवंनिरीक्षकःतस्मिन्नैव समयेस्वकीयेनवक्तव्येनसहविभागाध्यक्षाय प्रादेशीककेन्द्रनिदेशकायविषयममुंपूर्णतयाप्रतिवेदनमरूपेणअवगमयेत्। यदिछात्रःस्वकीयंवक्तव्यंविलिख्य न ददातितर्हियथार्थघटनाक्रमंपूर्णतयाविलिख्यनिरीक्षकःविभागाध्यक्षाय /केन्द्रनिदेशकायसमर्पयेत्। विभागाध्यक्षस्यकेन्द्रनिदेशकस्यप्रतिवेदनम् (Report) आधारीकृत्यविषयेस्मिन्उपकुलपतिःयथोचितम्अन्वेषणाप्रक्रियांप्रारभेत। आरोपितस्यअनुचितव्यवहारविषयस्यविस्तरेणअन्वेषणार्थंकुलपतिःन्यूनातिन्यूनंशिक्षकत्रयसदस्यात्मिकंसमितिंघटयेत्। समितिरियंविषयस्यविस्तरेणविचारात्परं 15 दिनाभ्यन्तरेस्वकीयंनिष्कर्षंअनुशंसा (Recommendations) प्रतिवेदन (Report)

रूपेणकुलपतयेसमर्पयेत्।
कुलपतिःप्रबन्धनसमितेरनुमोदनपूर्वकंविषयेऽस्मिन्निर्णयंकूर्यात्।

सर्वासामावश्यकतानांसफलसम्पूर्तेरनन्तरंउपाधिस्वीकारेयोग्यानांछात्राणांसूचींविश्वविद्यालयःप्रकाशयेत्।
अधिसूचनायांकापिविसङ्गतिःअस्तिचेत्अधिसूचनाप्रकाशनात्सप्तदिनाभ्यन्तरेव्यथितोऽसन्तुष्टो (Aggrieved) वाछात्रःउपकुलपतयेलिखितरूपेणपीडानिवरणायप्रार्थयेत् ।
अधिसूचनायाःसप्तदिनाभ्यन्तरेप्रबन्धनसमितिःअन्तिमपरिणाममम्अनुमोदयेत्।
एतस्मिन्नेवसमयान्तरालेविश्वविद्यालयःअस्थायिप्रमाणपत्रम् (Provisional Certificate) छात्रेणअर्जितस्यग्रेड्इत्यस्यप्रतिलिपिम् (Transcript) च वितरेत्।
विधिमान्येनआधारेण (Valid ground) कस्यापिछात्रस्यपरिणामंस्थगयितुंप्रबन्धनसमितिःस्वतन्त्रास्यात्।

11.3 प्रत्येकंपाठ्यक्रमः (course) अस्यैवनियमस्य (regulations) खण्डः 9.5 इत्यस्मिन्कथितयारीत्यानवबिन्दुमानकाधारेणैव (9 point scale) मूल्याङ्कनंक्रियते।

11.4. उपाधिप्रदानाय "बीमैनस्" इतिअन्तिमग्रेड्बिन्दुमाध्यम् (Final Grade Point Average) न्यूनातिन्यूनमपेक्षितमस्ति।

11.5 आन्तरिकमूल्याङ्कनयोःपृथग्न्यूनतमस्यव्यवस्थानास्ति।
तथापिसत्रार्धान्तपरीक्षायामुपवेष्टुम्आभ्यन्तरमूल्याङ्कनेअपेक्षिताउपस्थितिःछात्रस्य अवश्यंस्यात्।

11.6 प्रत्येकंपाठ्यक्रमस्य (course) उत्तीर्णतायैअपेक्षित-न्यूनतमग्रेड् "बीमैनस्" (B minus) अस्ति। यदिछात्रःविद्यमानेषुपाठ्यक्रमेषुत्रिषु (12क्रेडिट्) उत्तीर्णतार्थमपेक्षितंन्यूनतमंबीमैनस्इतिग्रेड्अर्जयतितर्हिअसौअग्रिमेसत्रार्धेप्रोन्नत्यैपात्रभूतःस्यात्। सत्रार्धन्तपरीक्षाणांमूल्याङ्कनानन्तरंछात्राणांप्रोन्नतिसूचिका (Promotion list) निर्मीयते, आगमिसात्रार्धस्यप्रारम्भात्पूर्वंप्रकाश्यते च।

11.7 यदिकश्चित्छात्रकस्मिन्नपिपाठ्यक्रमे (course) “ग्रेड्एफ्” एवलभतेतर्हिअसौतत्पाठ्यक्रमंयदाविश्वविद्यालयःप्रचालयतितस्मिन्समयेपुनःकुर्यात् ।

11.8 मूल्यपाठ्यक्रमान् (core course) मुक्त्वाकस्मिन्नपिपाठ्यक्रमे ‘ग्रेड्एफ्’ लभतेचेदपितस्यपुनरावृत्तिःछात्रेण न कार्या। विभागेनसञ्चालितेषुअन्येषुकार्यक्रमेषुयस्मिन्कस्मिन्अपिकार्यक्रमेभागंगृहीत्वाक्रेडिट्न्यूनतांपरिहर्तुंशक्यते।

11.9 वर्तमानमानकाधारेणयु.जी.सी. नेट् (देशीययोग्यतापरीक्षा) परीक्षायांभागंग्रहीतुंन्यूनतमरूपेण ‘बी+’ ग्रेड्एवंएफ्-जी-पी-ए (F.G.P.A) 5.5 इतिअपेक्षितास्ति।

11.10भाषाकार्यक्रमं (Language Programme) विहायसर्वेषामपिकार्यक्रमाणांपरीक्षाम्एवंनिबन्धम् (dissertation) आङ्गलेमलयालेवालिखितुम्अनुमतिरस्ति।

12. ग्रेड्पत्रकाणि (Grade Cards)

12.1 सत्रार्धग्रेड्प्रतिवेदनम् (Semester Grade Report)

प्रत्येकंसत्रार्धस्यसम्पूर्तिसमयेविश्वविद्यालयस्वकीयमुद्रायाम्सत्रार्धग्रेड्इत्यस्यप्रतिवेदनंछात्रेभ्यःदद्यात्।
सत्रार्धग्रेड्प्रतिवेदनेछात्रेणस्वीकृतेषुप्रत्येकंपाठ्यक्रमेषुतस्मैलब्धान्ग्रेड्ग्रेड्बिन्दून् च प्रदर्शयेत्। छात्रायअतिरिक्तपाठ्यक्रमेषुलब्धवान्ग्रेड, ग्रेड्बिन्दून्चापिग्रेड्पत्रकेक्रेडिट्प्रदर्शनपुरस्सरंप्रदर्शयेत्।

12.2. अन्तिमग्रेड्प्रतिवेदनम् (Final Grade Report)

कार्यक्रमस्यान्तेछात्रायप्रदास्यमानेअन्तिमग्रेड्प्रतिवेदनेप्रत्येकंसत्रार्धस्यग्रेड्बिन्दुन्, एफ्.जी.पी.ए (अन्तिममूल्याङ्कनमाध्यम्), सम्पूर्णेकार्यक्रमेछात्रायप्रदत्तंसमग्राक्षरग्रेड् (Overall letter grade) छात्रेणार्जितानांग्रेड्-बिन्दूनांप्रतिशतं (Percentage) च प्रदर्शयेत्।

12.3 अनुबन्धः – 3 इतिरूपेणसात्रार्धग्रेड्प्रतिवेदनम् (SGR) अन्तिमग्रेड्प्रतिवेदनम् (Final Grade Report) इत्यनयोःप्राग्रूपेदत्तेस्तः।

13. मुख्यविषयान्तराणि (Other Important Matters)

13.1 सात्रार्धस्यप्रारम्भादेकमासाभ्यन्तरेसर्वेषुसत्रार्थेषुप्रत्येकंछात्रेणपञ्जीकृतान्सर्वानपिपाठ्यक्रमान्सविस्तरंप्रदर्श्यपरीक्षाविभागंप्रतिप्रेषयेत्। अनुबन्धः – 4 इत्यत्रएतस्यप्राग्रूपं (Format) प्रदर्शितमस्ति।

13.2 शून्यसत्रार्धाः (Zero Semesters)

अनारोग्यकारणेनअथवातत्सदृशेनअनुपेक्षणीयेनकारणान्तरेण यदिकश्चनछात्रःसत्रान्तपरीक्षायामुपस्थातुम्असमर्थश्चेत्तस्मैशून्यसत्रार्धस्यव्यवस्थाभवितुम्अर्हति। कुलपतिनाएतदर्थंनियुक्तयासमित्याकुलपतिःअनुशंसितश्चेत्, विद्यापरिषदःअनुसमर्थनपूर्वकम् (ratification) एतस्मिन्विषयेनिर्णयग्रहणेकुलपतिःअधिकृतोऽस्ति। सम्पूर्णेकार्यक्रमेशून्यसत्रार्धस्यव्यवस्थासकृदेवभविष्यति।

13.3 पुनःकरणम् (Redo)

यदिकश्चनछात्रःपाठ्यक्रमस्यअपेक्षाः न पूरयतिचेत् (पाठ्यक्रमप्रवृत्तिषुअनुपस्थित्याअपूर्णता / क्षन्तव्यसीमायाःन्यूनाउपस्थिति)) निर्धारितसमयाभ्यन्तरेतत्तद्विभागसमितेःसहमत्याक्रमप्राप्तेतत्तत्सत्रार्धेप्रविश्यपाठ्य

क्रमंसम्पूरयितुंतस्मैअनुमतिर्ददयात्।
तादृशाच्छात्रायपुनःप्रवेशार्थविश्वविद्यालयस्यानुमतिःस्यात्।

13.4 सत्रार्थान्तपरीक्षायांपुनःप्रवेशः (Reappearance) कस्मिंश्चित्पाठ्यक्रमेकश्चनछात्रःउत्तीर्णतायैअपेक्षिता “बीमैनस्” इतिग्रेड्अपि न प्राप्नोतिचेदतस्यपाठ्यक्रमस्यपरीक्षापुनःयदाभवतितदा । असौतत्रप्रवेष्टुम्शक्नोति । आन्तरिकपरीक्षायाःग्रेड्पूर्वतनमेवतिष्ठति।
येषांअपेक्षितम्आन्तरिकमूल्यघ्कनग्रेड्पूर्वमेवविद्यतेतेसत्रार्धान्तपरीक्षायांअनुपस्थिताःविश्वविद्यालयस्यपूर्वानुमत्यासत्रार्धान्तपरीक्षायांपुनःप्रवेष्टुंशक्नुवन्ति।

13.5 स्थान (Rank)प्रमाणपत्रप्रदानम्कस्मिन्अपिकार्यक्रमेस्थानगणना (Ranking) नास्ति। अतएवछात्रेभ्यःस्थानप्रमाणपत्रं न दीयते।

13.6 उपाधिप्रदानम्

सन्तोषजनकरूपेणआवेदनप्रक्रियांपूरितवद्भ्यःस्नातकोपाधिप्राप्तयेनिश्चिताःअपेक्षाःपूरितवद्भ्यश्चछात्रेभ्यःविश्वविद्यालयमुद्राङ्कितम्उपाधिपत्रंप्रददद्यात्।

13.7 छात्रस्यपरीक्षापरिणामःअशुद्ध्या, कदाचारेण, वञ्चनया, अनुचितव्यवहारेणअन्यथावादूषितश्चेत्कुलपतेरनुमत्याअसौपरिहृत्यपरिष्कर्तुंशक्यते।
कदाचारेण, वञ्चनया, अनुचितव्यवहारेणवादूषितम्परिणामंविश्वविद्यालयःपरिष्कुर्यात्एवम्अपेक्षितमितिकुलपतिःचिन्तयतिचेत्तस्यछात्रस्यपरिणामंनिरस्यतंविश्वविद्यालयपरिक्षाभ्यःयथानिश्चितंकालंयावत्बहिष्कुर्यात्।

13.8 आचार्यकार्यक्रमे (MA Programme) श्रेणीसंवर्धनपरिक्षायाव्यवस्थानास्ति। पूरकपरिक्षाऽपि (Supplementary) न भविष्यति।

13.9 एतेअधिविनियमाः (Regulations) विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य (UGC) अभिनवकार्यक्रमाणामपिअनुप्रयोज्याःसन्ति।

13.10 एतेषाम्अधिनियमानांप्रावधानेषु (Provisions) कुत्रचिदपिक्रियान्वयनेकाठिन्यमनुभूयतेचेत्तेषांपरिमार्जनेकुलपतिःअपेक्षितान्आदेशान्निस्सारयितुंस्वतन्त्रोऽस्ति।

परमेतान्आदेशान्अनन्तरभविनिविद्यापरिषदःउपवेशनेप्रतिवेदयेत्।

13.11 सर्वानपिआचार्यकार्यक्रमान्त्रिषुवर्षेषुएकवारंपरिगणस्यसमीक्षयेत्।

हस्ताक्षरम्

डॅ. टी.पी. रवीन्द्रन्

कुलसचिवः

पादटिप्पण्यः

1. क्रेडिट्पाठ्यक्रमस्यभारम्अनुसन्धानस्यगाम्भीर्यमपिसूचयति। यथा – क्रेडिट्चतुष्टयात्मकेएकस्मिन्पाठ्यक्रमे (course) न्यूनातिन्यूनंचत्वारःएककाः (Units). तेऽपिपाठ्यविषयस्यविस्तृतैःगभीरैश्चपरिसंवादैःविशिष्टाःस्युः। एतस्यपाठ्यक्रमस्यकृतेप्रतिसप्ताहंषट्होरात्मकस्यकालस्यअध्यापनस्यसम्बद्धकार्यक्रमाणाञ्चव्यवस्थाअवश्यंस्यात्। क्रेडिट्-द्वयात्मकेपाठ्यक्रमेअध्ययनविषयस्यभागस्यवाअधिकतयाप्राथमिकांशोभवति। अत्र च परिसंवादाःविषयानुप्रवेशात्मकाःभवन्ति। प्रतिसप्ताहंहोरद्वयात्मकःकालएवअध्यापनायअपेक्षितोभवति। पाठ्यक्रमरचनसमयेएतेमानदण्डाः (criteria) विशेषतोध्येयाःभवन्ति।
2. विभागान्तरेअधीयानाःछात्राअपितदर्थंनिर्धारिताःपूर्वापेक्षाः (Prerequisites) पूरयन्तिचेत्विभागान्तरस्यमूलपाठ्यक्रमे (core course) पञ्जीकर्तुंस्वतन्त्राःसन्ति। विभागविशेषस्यमूलपाठ्यक्रमःविभागान्तरस्यछात्राणांकृतेवैकल्पिकपाठ्यक्रमो (Elective course) भविष्यति।

अमुंपाठ्यक्रमंमूलविभागेनयथाशक्तिवैकल्पिकपाठ्यक्रमार्थंनिर्धारितेसमयक्रमे एवचालयिष्यति।

3. वैकल्पिकपाठ्यक्रमःछात्राणांकृतेएच्छिकरूपेणपञ्चीकरणीयोभवति। प्रत्येकंकार्यक्रमायविहितानांवैकल्पिकपाठ्यक्रमाणांसूचीपत्रात्छात्रःकमपिएकंस्वेच्छयाचेतुंशक्नोति। मूलविभागंविहायअन्येनविभागेनचालितान्बहुविषयीय (Multidisciplinary) वैकल्पिकविषयान्चेतुंछात्रःस्वतन्त्रोऽस्ति। प्रादेशिककेन्द्राणांसामाजिक – संस्कृतिक-शैक्षणिकपरिस्थितिम्आधारीकृत्यविविधेषुप्रादेशिककेन्द्रेषुविभिन्नाःवैकल्पिकविषयाःसमुच्चय्यकल्पिताःस्युः।
4. निरन्तरग्रेड्मूल्याङ्कनमाध्ये (CGPA) अन्तिमग्रेड्मूल्याङ्कनमाध्ये (FGPA), सत्रार्धग्रेड्मूल्याङ्कनमाध्ये (SGPA) वावैकल्पिकविषयाः न गण्यन्ते। तथापिकेनापिछात्रेणकृतानाम्अतिरिक्तपाठ्यक्रमाणाम् (Additional Course) नामानि, तेनतत्रार्जिताग्रेड्संख्या च निश्चयेनअन्तिमग्रेड्प्रतिवेदने (Final Grade Report) प्रदर्शनीयाः।
5. निबन्धाः / शोधनिबन्धाः (Monograph/Dissertation) च विधिवत्निर्धारितेसमयेसम्बद्धेविभागेसमर्प्यन्तेततश्चएतेपरीक्षाविभागंप्रतिबाह्यमूल्याङ्कनायप्रेष्यन्ते। निबन्धानां / शोधनिबन्धानांमूल्यङ्कनंसत्रार्थान्तपरीक्षाणाम्उत्तरपूस्तिकाभिःसहक्रियते। अस्मिन्नेवविनियमने (Regulation) खण्ड-6 इत्यत्रनिर्धारितयाग्रेड्प्रणाल्याएतस्यापिमूल्याङ्कनंस्यात्।
6. सर्वेषांपाठ्यक्रमाणांविस्तृताःपाठ्यविषयाः (Syllabi) निश्चितेषुएककेषु (Units), पाठ्यग्रन्थानांविशदेनविवरणेन, सन्दर्भग्रन्थैः (Reference Books) जालपुटसंसाधनानांसूचनाभिः, सन्दर्भपत्राणांपुनर्मूद्रितप्रतिभिः, इलक्ट्रोणिकग्रन्थैः, प्रकाशितैःनिबन्धैःप्रतिवेदनैःपाठ्यविषयसम्बान्धिभिःअन्यैश्चसाधनैस्साहसम्ब

द्धविभागैःसज्जीकार्याः। पाठ्यविषयाणांसम्बद्धभागानं (Modules) उपयुक्ताःएतेपृथक्मुद्रापयित्वायथासमयंछात्राणांशिक्षकाणां च उपलब्धाःभवेयुः।

7. सत्रार्धप्रारम्भात्पूर्वंविभागेषुप्रदीयमानानांसमेषांपाठ्यक्रमाणां (मूलएवंवैकल्पिक) पट्टिकायाःसूचनां, विश्वविद्यालयजालपुटमध्यमेन, विभागेषुपरिसारण (circulation) द्वारा, सूचनाफलकेषुप्रकाशनद्वारावा/च प्रचारयेत्। अस्यांक्रेडिट्संख्याः, पूर्वापेक्षाः (Prerequisites) पाठ्यविषयस्यलघुविवरणम्, पाठ्यक्रमप्रदातुःप्रशिक्षकस्यनामचेत्येवंविषयाःप्रदर्शिताःस्युः।
8. छात्राःतत्तद्वैकल्पिकविषयप्राप्तेःपूर्वापेक्षाःसंपूरयन्तिचेत्तेषुप्रथममागतानांप्रथमं प्रवेशःइतिन्यायेनपञ्जीकरणंभविष्यति। तत्तद्विभागेषुउपलब्धानांप्रकोठ्ठानांप्रशिक्षकाणां च आधारेणवैकल्पिकपाठ्यक्रमेप्रवेष्टव्यानांछात्राणांसंख्यानिर्धार्यते। वैकल्पिकपाठ्यक्रमेप्रवेशार्थमावेदितान्सर्वानपिछात्रान्स्वीकर्तुंविभागःसर्वथाप्रयत्नंकुर्यात्।
9. विश्वविद्यालयेनप्रचाल्यमानेविषयान्तरेइदानींपञ्जीकृतश्चेदसौअन्यस्मिन्स्नातकोत्तरकार्यक्रमेप्रवेष्टुंयोग्यो न स्यात्। केरलराज्यस्यविश्वविद्यालयेषुअस्मिन्विश्वविद्यालयेवास्नातकोत्तरकार्यक्रमे नियमितरूपेण (Regular stream) अधीतपूर्वःछात्रःअत्रपुनःस्नातकोत्तरकार्यक्रमेप्रवेष्टुंयोग्यो न स्यात्।
10. सर्वेषुपाठ्यक्रमेषुप्रत्येकं सम्बद्धविभागसदस्यःछात्राणामुपस्थितिम्अङ्कयेत्। एतामुपास्थितिंसत्रार्धान्तेगणयित्वापरीक्षायाःपूर्वम्उपस्थितिसंपूर्तेःप्रमाणपत्रंसज्जीकुर्यात्। प्रयोगशालायां (Lab) प्रयोगिक्याम् (Practicals) क्षेत्रसन्दर्शने (Field Visit) क्षेत्रशिबिरेषु (Field Camps) च कार्यक्रमस्यपाठ्यविषयेअस्तिचेदुपस्थितिरनिवार्याभवति।

11. प्रत्येकंप्राध्यापकः (Faculty) तस्मैप्रदत्तस्यप्रत्येकंपाठ्यक्रमस्यनिरन्तरंछात्राणांमूल्याङ्कनंकुर्यात्। क्रेडिट्चतुष्टयपाठ्यक्रमश्चेत्आन्तरिकमूल्याङ्कनस्य 50% सत्रार्धान्तपरीक्षायाः 50% इतिअनुपातेनआन्तरिकमूल्याङ्कनक्रेडिट्ददद्यात्।

12. शिक्षण (tutorials) समयेपाठभागाद्दत्तानांप्रश्नामुत्तरदानम्, पाठ्यविषयात्प्रश्नोत्तरीयोजनम्, इत्यादिभिःक्रियाकलापैःप्रतिसप्ताहंनिर्धारितेसमये, छात्राणांनिरन्तरमूल्याङ्कनंकुर्यात्। पाठ्यक्रमस्यसम्बद्धप्राध्यापकःप्रत्येकंछात्रायसत्रार्धान्तेग्रेड्प्रदातुंप्रतिसप्ताहंत स्यपठनप्रक्रियायाःमूल्यनिर्धारणंकुर्यात्।

13. सत्रार्धान्तपरीक्षायाःप्रश्नपत्रेलघूत्तरात्मकाः, लघुनिबन्धात्मकाः,निबन्धात्मकाःअथवातत्तत्पाठसमितिद्वारानिर्दिष्टप्रकाराःप्रश्नाःभवन्तु। विविधानांप्रश्नानांतेषांस्तरंनिर्धारयितुमनुकूलंअधिमानम् (weightage) अपिस्यात्। (यथा- लघूत्तरस्यप्रश्नस्य अधिमानम्-1, लघुनिबन्धात्मकस्यप्रश्नस्यअधिमानम् – 2, निबन्धात्मकस्यप्रश्नस्यअधिमानम् – 4) पाठ्यक्रमाणांप्राधान्यतुलनामाधारीकृत्यपाठ्यक्रमभेदेनअधिमानभेदःस्याच्चेदपिसर्वत्रपाठ्यक्रमेषुअधिमाननिर्धारणविषयेपाठ्यसमित्यासामान्यःकोऽपिमार्गः स्वीकार्यः।